Üdvözlet Kárpátaljáról

5. rész: Beregszász II. Templomok és emberek

Vasárnap délelőtt. A *református* templom zsúfolásig telt. A szószékről fiatal lelkész, szép magyarsággal hirdeti az igét, amely inkább a hétköznapokról szól. Tétován álldogálunk az ajtóban. Amint a bent ülők észreveszik, azonnal helyet szorítanak. Jó hallgatni a magyar szót. Úgy érezzük, ezeket az embereket nem csak a hitük tartja össze.

A református templom

Amikor a *katolikus* templomhoz érünk, már véget ért a mise. Az emberek azonban nem távoznak a térről, hanem a szomszédos épület előtt élőláncot alkotnak. Felhangzik a Miatyánk, háromszor, egymás után, majd mindenki hazaindul.

– Minden vasárnap így imádkozunk, hogy visszakapjuk régi épületünket. Törvény van rá.

– Meddig csinálják?

– Amíg vissza nem kapjuk – feleli a megszólított, idősebb hölgy. Aztán még elmondja, hogy Debrecenben él a lányával, de a fiai itt maradtak Beregszászon. Rendszeresen „hazajár".

– Itt van az ifjúságom, itt vannak a barátaim, ismerőseim. Ez az én hazám.

Főiskola

Gyönyörűen felújított, impozáns épület a fő utcán: magyar nyelvű főiskola. Egy évtizeddel ezelőtt senki sem hitte volna.

Az épületben ünnepélyes csend honol. Feliratok jelzik a termek funkcióját, a tanszékvezető nevét. A folyosókon képek, tablók, feliratok: minden magyarul. Egészen otthon érezzük magunkat.

Minden terem ajtaja mellett sajátos táblák: *Győr-terem, Budapest-terem, Békéscsaba-terem.* Ezek a helységek vettek részt – anyagilag – a termek felújításában. Állítólag Szarvas-terem is van, de nem találjuk.

Kinézünk az ablakon. A belső udvar képe lesújtó, az épület hátsó része romos.

Ilyen volt a főiskola épülete

– Ilyen volt az egész épület, amikor visszakaptuk – jegyzi meg vezetőnk. – Sok segítséget kaptunk Magyarországról, de az anyaország segítsége nélkül továbbra sem boldogulunk.

Beszédes történelem: utcák, terek, emléktáblák, emlékművek

Állunk a II. Rákóczi Ferenc téren, hallgatjuk a vezetőnket. Jól ismert szöveget hallunk, sokszor elmondta már, csupán a helységek és a nevek változnak. Íme e tér nevének története. 1906: hazahozzák Rákóczi hamvait – II. Rákóczi Ferenc tér, Rákóczi-szobor. 1920: bejönnek a csehek – Masaryk tér, a Rákóczi-szobor eltűnik. 1938: Kárpátalja visszatér – II. Rákóczi Ferenc tér, a szobor előkerül, visszaállítják. 1945: Sztálin tér; a Rákóczi-szobor örökre eltűnik. 1957: desztalinizálás – A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 40. évfordulójának tere. (Tényleg ilyen hosszú neve volt – mondja a vezetőnk.) 1992: II. Rákóczi Ferenc tér, Mária-szobor és emlékmű.

Mária-szobor – II. Rákóczi Ferenc terén

Epilógus

Beregszászon a rendszerváltás óta öt köztéri szobrot (Szent István, Petőfi Sándor, Kossuth Lajos, Bethlen Gábor; Illyés Gyula) emeltek, 42 emléktáblát avattak a magyar nemzet nagyjainak emlékére.

2001 végén Beregszászon megnyílt a Magyar Köztársaság Főkonzulátusa.

Kutas Ferenc

K. Szarka Judit és a szerző felvételei